Κυριακή μετά την Ύψωση: Ερμηνεία της Αποστολικής περικοπής (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 18 Σεπτεμβρίου, 2020

[Γαλ. 2, 16-20]

«Εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σάρξ (: επειδή όμως μάθαμε από τη δική μας πείρα ότι **δεν γίνεται δίκαιος ο άνθρωπος και δεν σώζεται με την τήρηση των τυπικών διατάξεων του μωσαϊκού νόμου, αλλά μόνο με την πίστη στον Ιησού Χριστό**, γι' αυτό λοιπόν και εμείς πιστέψαμε στον Ιησού Χριστό, για να γίνουμε δίκαιοι και να σωθούμε από την πίστη στον Χριστό και όχι από τα έργα του μωσαϊκού νόμου· διότι όπως αναφέρεται και στους ψαλμούς, με τα έργα του νόμου δεν θα δικαιωθεί και δεν θα σωθεί κανένας άνθρωπος)» [Γαλ. 2,16· ερμ. απόδοση Παν. Τρεμπέλα].
Πρόσεξε και εδώ πώς με ασφάλεια λέγει τα πάντα. «**Διότι όχι όμως ως κακό αλλά ως ασθενή στο να μας εξασφαλίσει τη σωτηρία**», λέγει, «εγκαταλείψαμε τον μωσαϊκό νόμο». Εάν λοιπόν ο μωσαϊκός νόμος δεν παρέχει δικαίωση και σωτηρία στον άνθρωπο, είναι περιττή η περιτομή. Αλλά εδώ μεν έτσι αναφέρει· προχωρώντας όμως δείχνει ότι όχι μόνο είναι περιττή η περιτομή, αλλά και επικίνδυνη· κάτι το οποίο είναι και περισσότερο αξιοπαρατήρητο, το ότι δηλαδή στην αρχή μεν λέγει ότι «δεν δικαιώνεται ο άνθρωπος από τα έργα του νόμου», προχωρώντας όμως ομιλεί και με πιο βαριές εκφράσεις.

«Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; (: Αλλά όμως εάν υποθέσουμε ότι η τήρηση του μωσαϊκού νόμου είναι επιβεβλημένη, και συνεπώς εμείς που αφήσαμε τον νόμο αμαρτήσαμε και βρεθήκαμε να είμαστε αμαρτωλοί μόνο και μόνο επειδή ζητούμε να δικαιωθούμε και να σωθούμε με την πίστη και την κοινωνία μας με τον Χριστό, τότε γεννιέται το άτοπο ερώτημα: "**Άραγε ο Χριστός είναι υπηρέτης της αμαρτίας, αφού Αυτός μας ώθησε να αφήσουμε τον μωσαϊκό νόμο;**". Μη συμβεί να πούμε τέτοια βλασφημία)»[Γαλ.2,17]. «Διότι εάν δεν έχει δύναμη», λέγει, «η πίστη στον Χριστό να δικαιώσει, αλλά υφίσταται πάλι η αναγκαιότητα του μωσαϊκού νόμου, εκείνοι οι οποίοι εγκατέλειψαν τον νόμο για τον Χριστό και δεν δικαιώνονται από την άφεση, αλλά κατακρίνονται, θα βρούμε να γίνεται αίτιος της κατακρίσεως Αυτός, για τον οποίο, αφού εγκαταλείψαμε τον νόμο, καταφύγαμε στην πίστη».

Είδες σε πόσο αναγκαστική ατοπία οδήγησε τον λόγο και πώς αγωνίστηκε με δύναμη; «Διότι, εάν δεν πρέπει να εγκαταλείψουμε τον νόμο», λέγει, «τον εγκαταλείψαμε όμως για τον Χριστό, πρόκειται να κριθούμε». Γιατί λοιπόν παραινείς και λέγεις αυτά στον Πέτρο, ο οποίος τα γνωρίζει αυτά ακριβέστερα από όλους; Δεν φανέρωσε σε αυτόν ο Θεός ότι δεν πρέπει να κρίνει άνθρωπο απερίτμητο για την περιτομή που δεν έχει κάνει; Μήπως όταν ομιλούσε στους Ιουδαίους γι΄ αυτά δεν αντιπαρατάχθηκε γενναιόψυχα από αυτήν την άποψη; Μήπως πάλι δεν απέστειλε από τα Ιεροσόλυμα σαφή διδασκαλία για αυτά;

Δεν λέγει, λοιπόν, αυτά ο Απόστολος Παύλος για να διορθώσει τον Πέτρο· αλλά φαίνεται μεν ότι ο λόγος απευθύνεται σε εκείνον, ενώ **στην πραγματικότητα ελέγχει τους μαθητές**. Αυτά λοιπόν τα λέει απευθυνόμενος όχι μονάχα προς τους Γαλάτες, αλλά και προς εκείνους οι οποίοι πάσχουν από την ίδια νόσο· διότι, εάν και δεν περιτέμνονται πολλοί τώρα, νηστεύουν όμως και τηρούν την αργία του Σαββάτου, πράττουν αυτά μαζί με εκείνους, αποχωρίζοντας τους εαυτούς τους από τη χάρη· διότι, εάν αυτούς οι οποίοι χρησιμοποιούν μόνο την περιτομή, ο Χριστός δεν τους ωφελεί σε τίποτε, όταν προστίθεται και η νηστεία και το Σάββατο και όχι μόνο μία, αλλά δύο εντολές τηρούνται, πρόσεξε πως ο κίνδυνος και με την πρόοδο του χρόνου έγινε φοβερότερος· διότι εκείνοι μεν στην αρχή αυτό έκαναν, ενώ υπήρχε ακόμη η πόλη και ο ναός και όλα τα άλλα· αυτοί όμως, ενώ είδαν και την τιμωρία στην οποία παραδόθηκαν οι Ιουδαίοι και την καταστροφή της πόλεως και περισσότερο έβλαψαν τους εαυτούς τους και τους άλλους, ποια απολογία θα έχουν για το ότι τηρούν τον νόμο τότε, όταν αυτοί, ενώ ήσαν Ιουδαίοι και παρά το ό,τι ήθελαν πάρα πολύ, δεν μπορούν να τηρούν αυτά; Τον Χριστό ενεδύθης, μέλος του Δεσπότη έγινες, στην άνω πόλη αναγράφηκες, και ακόμη στον μωσαϊκό νόμο ακόμη έρπεις; Και πώς είναι δυνατόν να επιτύχεις τη βασιλεία;

Άκουσε τον Παύλο ο οποίος λέγει ότι το ευαγγέλιο ανατρέπεται από την τήρηση του μωσαϊκού νόμου. Και εάν θέλεις, μάθε και τον τρόπο και φρίξε και απόφυγε το βάραθρο· διότι, γιατί τηρείς το Σάββατο και νηστεύεις μαζί με εκείνους; Είναι φανερό ότι επειδή φοβάσαι τον νόμο και το να εγκαταλείψεις εκείνες τις εντολές· δεν θα φοβόσουν όμως να εγκαταλείψεις τον νόμο, εάν δεν θεωρούσες την πίστη ως ασθενή και μη ικανή να σώσει μόνη της· διότι εάν φοβάσαι τη μη τήρηση του Σαββάτου, είναι ολοφάνερο ότι φοβάσαι τον νόμο σαν να επικρατεί ακόμη.
Και αν υπάρχει ανάγκη του νόμου πάλι, όχι ενός μέρους, ούτε μιας εντολής, αλλά ολόκληρου βέβαια του νόμου υπάρχει ανάγκη· εάν όμως ολόκληρος ο μωσαϊκός νόμος είναι αναγκαίος, εξοβελίστηκε βαθμιαία η δια της πίστεως δικαίωση. Διότι, εάν τηρείς τα Σάββατα, γιατί όχι και την περιτομή; Και εάν περιτέμνεσαι, γιατί και να μη θυσιάζεις; Διότι εάν πρέπει να φυλάττει κανείς, ολόκληρο τον νόμο πρέπει να φυλάττει· εάν όμως δεν πρέπει να τον τηρεί ολόκληρο, ούτε μέρος του νόμου πρέπει. Εάν δεν φρίττεις για την τήρηση ενός μέρους, μήπως κριθείς για παράβαση, πρέπει να φοβάσαι και για την τήρηση ολόκληρου· και εάν η παράβαση ολοκλήρου του νόμου

δεν κολάζει είναι φανερό ότι ούτε η παράβαση ενός μέρους κολάζει· αν πάλι η παράβαση ενός μέρους κολάζει, πολύ περισσότερο η παράβαση ολόκληρου. Αν όμως είναι ανάγκη να τηρηθεί ολόκληρος, πρέπει να παρακούσουμε τον Χριστό, ή, υπακούοντας στον Χριστό, να γίνουμε παραβάτες του νόμου· διότι εάν πρέπει να τηρούμε αυτόν, όσοι δεν τον τηρούν, είναι παραβάτες, και αίτιος αυτής της παραβάσεως θα βρεθεί για εμάς ο Χριστός· διότι Αυτός κατέλυσε τον νόμο που δόθηκε γι' αυτούς και πρόσταξε να τον καταλύουν.

Βλέπεις τι αποδεικνύουν οι ιουδαΐζοντες; Τον Χριστό, τον αίτιο της δικής μας δικαιώσεως, Αυτόν εμφανίζουν ως αίτιο και αμαρτίας ακόμη, όπως και ο Παύλος λέγει: «*ἆρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος;*». Ύστερα, αφού απέδειξε τον λόγο ως άτοπο, δεν χρειάστηκε πλέον απόδειξη για να τους ανατρέψει, αλλά αρκέστηκε μόνο στην απαγόρευση λέγοντας: «*Μή γένοιτο!* (: Μη συμβεί να πούμε τέτοια βλασφημία!)»· διότι **για τα αναίσχυντα και αναιδή, ούτε αποδεικτικών λόγων υπάρχει ανάγκη,** αλλά αρκεί και να απαγορεύσει μόνο.

«*Εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνίστημι* (: και καταλήγουμε οπωσδήποτε στη βλασφημία αυτή, εάν δεχθούμε ως αληθινή την υπόθεση που κάναμε· διότι, εάν εκείνα που κατάργησα και αθέτησα ως ανώφελα, δηλαδή τις τυπικές διατάξεις του νόμου, αυτά πάλι τα τηρώ ως αναγκαία και απαραίτητα για τη σωτηρία, με την επάνοδό μου αυτήν στην τήρηση του νόμου αποδεικνύω τον εαυτό μου παραβάτη· διότι βεβαιώνω έμπρακτα ότι έκανα λάθος πρωτύτερα που αθέτησα τον νόμο, και αμάρτησα όταν προτίμησα τη σωτηρία που δίνει ο Χριστός)» [Γαλ. 2, 18]. Κοίταξε σύνεση που διακρίνει τον Παύλο. Εκείνοι ήθελαν να δείξουν ότι όποιος δεν τηρεί τον νόμο είναι παραβάτης· αυτός στο αντίθετο έστρεψε τον λόγο, δείχνοντας ότι παραβάτης είναι αυτός ο οποίος τηρεί τον μωσαϊκό νόμο· διότι με τους λόγους «οικοδομώ αυτά που κατάργησα», εννοεί τον νόμο. Αυτό λοιπόν το οποίο λέγει, είναι το εξής: «ο νόμος έπαψε να ισχύει, και αυτό ομολογήσαμε δια του ότι, εγκαταλείποντάς τον, καταφύγαμε στην σωτηρία από την πίστη. Αν λοιπόν επιδιώξουμε να αναστήσουμε αυτόν, σε αυτόν τον ίδιο γινόμαστε παραβάτες, αγωνιζόμενοι να τηρούμε αυτά τα οποία ο Θεός κατέλυσε».

Ύστερα δείχνει και πώς καταλύθηκε ο μωσαϊκός νόμος: «*Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω* (: Αλλά όχι. Δεν αμάρτησα, ούτε είμαι παραβάτης· διότι εγώ με κριτήριο τον νόμο που κατάργησα και ο οποίος τιμωρεί με θάνατο κάθε παραβάτη του, πέθανα ως προς τον νόμο, για να ζήσω για τη δόξα του Θεού)» [Γαλ. 2, 19]. Αυτό έχει διπλή εκδοχή. Δηλαδή ή την χάρη λέγει νόμο- διότι γνωρίζει και τη χάρη να ονομάζει νόμο, όπως όταν λέγει: «*ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου*(: διότι **ο Νόμος του Πνεύματος, η χάρη, ο φωτισμός και η δύναμη του Αγίου Πνεύματος, που μεταδίδει και καλλιεργεί και αναπτύσσει την κατά Χριστό ζωή, με απελευθέρωσε από τον νόμο και την κυριαρχία της αμαρτίας και του**

θανάτου)» [Ρωμ. 8, 2] - ή εννοεί τον παλαιό νόμο, δείχνοντας ότι δι' αυτού του ίδιου του νόμου πέθανε για τον νόμο· δηλαδή «αυτός ο ίδιος ο νόμος με οδήγησε στο να μην είμαι προσηλωμένος σε αυτόν. Εάν λοιπόν φροντίσω να προσηλώνομαι σε αυτόν, και τον ίδιο τον νόμο παραβαίνω». Πώς και με ποιον τρόπο; Ο Μωυσής, ομιλώντας για τον Χριστό, λέγει: «*Προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ὡς ἐμὲ ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σου, αὐτοῦ ἀκούσεσθε* (: Κύριος ο Θεός σου θα αναδείξει ανάμεσα οπό τους αδελφούς σου Ισραηλίτες ένα προφήτη σαν εμένα• σε Αυτόν πλέον θα υπακούετε)» [Δευτ. 18, 15]. Ώστε αυτοί οι οποίοι δεν πείθονται σε Αυτόν, παραβαίνουν τον νόμο.

Και με άλλον τρόπο πρέπει να νοήσουμε το «*διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον*». Ο νόμος δηλαδή διατάσσει όλα όσα έχουν γραφεί να τηρούνται, και κολάζει εκείνον ο οποίος δεν τα τηρεί. Επομένως όλοι κατά τον νόμο έχουμε αποθάνει· διότι κανείς δεν τον τήρησε πλήρως. Και πρόσεξε πως και εδώ με μετριοπάθεια διεξάγει τον πόλεμο προς το νόμο· δεν είπε δηλαδή «ο νόμος πέθανε για εμένα», αλλά «εγώ πέθανα ως προς τον νόμο». Και αυτό το οποίο εννοεί, είναι το εξής: «όπως ο νεκρός και πεθαμένος δεν είναι δυνατόν να υπακούει στις εντολές του νόμου, έτσι ούτε εγώ ο οποίος πέθανα ως προς την κατάρα εκείνου· διότι για τον λόγο εκείνου πέθανα». Ας μην προστάσσει λοιπόν τον πεθαμένο, τον οποίο και αυτός φόνευσε, και με θάνατο όχι μόνο τον σωματικό, αλλά και τον ψυχικό, δια του οποίου επέφερε και τον σωματικό. Το ότι λοιπόν αυτό εννοεί, έκανε φανερό δια των εξής: «*ἵνα Θεῷ ζήσω* (: Γιατί εγώ πέθανα ως προς τον νόμο διαμέσου του νόμου, για να ζήσω για το Θεό)», λέγει, «*Χριστῷ συνεσταύρωμαι* (: μαζί με το Χριστό έχω σταυρωθεί)»· διότι επειδή είπε «πέθανα», για να μην πει κανείς, «πώς λοιπόν ζεις;», πρόσθεσε και την αιτία της ζωής, και έδειξε ότι ο μεν νόμος, και τον ζωντανό φόνευσε, ο δε Χριστός, ενώ παρέλαβε νεκρό με τον θάνατό Του, χάρισε σε αυτόν τη ζωή. Και λέγοντας «ζωή» εννοεί την αθάνατη ζωή· διότι αυτό σημαίνει το «για να ζήσω ως προς τον Θεό».

«*Χριστῷ συνεσταύρωμαι* (: Με το βάπτισμα έχω σταυρωθεί και έχω πεθάνει μαζί με τον Χριστό. Και αφού είμαι νεκρός, δεν έχει πλέον καμία ισχύ για μένα ο νόμος)». Και **πώς αυτός που ζει και αναπνέει λέγει ότι συσταυρώθηκε;** Διότι το ότι ο Χριστός μεν σταυρώθηκε, είναι γνωστό· εσύ όμως, Παύλε, πώς σταυρώθηκες και ζεις; Πρόσεξε πως εξηγεί και αυτό, λέγοντας: *«ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστό*ς (: έγινα κοινωνός του σταυρικού θανάτου του Χριστού και είμαι νεκρός. Λοιπόν δεν ζω πλέον εγώ, ο παλαιός δηλαδή άνθρωπος, αλλά ζει μέσα μου ο Χριστός)» [Γαλ. 2, 20]· διότι με το να πει: **«σταυρώθηκα μαζί με τον Χριστό» υπαινίχτηκε το βάπτισμα·** ενώ με το να πει: **«Δεν ζω πλέον εγώ», υπαινίχτηκε την μετά από αυτά ζωή, δια της οποίας νεκρώνονται τα δικά μας μέλ**η.

Και **τι σημαίνει «αλλά ζει μέσα μου ο Χριστός»;** «Τίποτε δεν γίνεται από εμένα», θέλει να πει, «από εκείνα τα οποία δεν θέλει ο Χριστός». Όπως δηλαδή **«θάνατο» λέγει όχι τον φυσικό, αλλά τον προερχόμενο από τις αμαρτίες,**

έτσι και ζωή, εννοεί την απαλλαγή από αυτές· διότι δεν είναι δυνατόν να ζει κανείς ως προς τον Θεό με άλλο τρόπο, παρά μόνο αφού νεκρωθεί ως προς την αμαρτία.

Όπως ακριβώς λοιπόν ο Χριστός υπέστη τον σωματικό θάνατο, έτσι και εγώ υπέστην τον θάνατο ως προς την αμαρτία. «*Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, μοιχείαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρία* (: **Νεκρώστε λοιπόν τα μέλη σας που επιθυμούν τις γήινες απολαύσεις και ηδονές. Νεκρώστε την πορνεία, την ακαθαρσία, κάθε πάθος και υποδούλωση στο κακό, κάθε κακή επιθυμία και την πλεονεξία, η οποία είναι λατρεία στο είδωλο του χρήματος**)» [Κολοσ. 3, 5]. Και πάλι: «*ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος ἐσταυρώθη ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ* (: **θα γίνουμε ένα με τον Χριστό εάν γνωρίζουμε ότι η διεφθαρμένη από την αμαρτία φύση που κληρονομήσαμε από τον Αδάμ σταυρώθηκε μαζί με τον Χριστό μυστηριακώς με το βάπτισμα, για να γίνει αδρανές και πεθαμένο το δουλωμένο στην αμαρτία σώμα μας, ώστε να μη γίνεται όργανό της και να μην είμαστε πλέον δούλοι και σκλάβοι στην αμαρτία**)» [Ρωμ. 6, 6], πράγμα το οποίο έγινε στο βάπτισμα. Μετά λοιπόν από αυτά, **εάν παραμένεις νεκρός ως προς την αμαρτία, ζεις ως προς τον Θεό· αν όμως πάλι αναστήσεις την αμαρτία, τότε κατέστρεψες αυτή και τη ζωή**. Ο Παύλος όμως δεν ήταν τέτοιος, αλλά παρέμενε τελείως νεκρός ως προς την αμαρτία. «Εάν λοιπόν ζω ως προς τον Θεό», λέγει, «ζωή διαφορετική από αυτήν που βρίσκεται υπό τον νόμο, και έχω γίνει νεκρός για τον νόμο, δεν μπορώ να τηρώ τον νόμο».

Πρόσεξε την τελειότητα του βίου και θαύμασε τη μακάρια εκείνη ψυχή· διότι δεν είπε «ζω εγώ» αλλά «ζει μέσα σε μένα ο Χριστός».**Ποιος θα τολμήσει να εκστομίσει αυτόν τον λόγο;** Διότι επειδή κατέστησε τον εαυτό του ευπειθή στον Χριστό και απέβαλε όλα τα βιοτικά και έπραττε πάντοτε σύμφωνα με το θέλημα Εκείνου, δεν είπε: «ζω ως προς τον Χριστό», αλλά, πράγμα πολύ περισσότερο, «ζει μέσα σε μένα ο Χριστός»· διότι **όπως ακριβώς η αμαρτία, όταν επικρατήσει, αυτή είναι εκείνη η οποία ζει, κατευθύνοντας την ψυχή σε εκείνα τα οποία θέλει, έτσι και, όταν εκείνη νεκρωθεί, γίνονται αυτά τα οποία θέλει ο Χριστός, και δεν είναι πλέον ανθρώπινη αυτή η ζωή, όταν αυτός ο ίδιος ζει μέσα σε εμάς, δηλαδή ενεργεί, επικρατεί**.

Επειδή επίσης έλεγε: «Με το βάπτισμα έχω σταυρωθεί και έχω πεθάνει μαζί με τον Χριστό. Και αφού είμαι νεκρός, δεν έχει πλέον καμία ισχύ για μένα ο μωσαϊκός νόμος.» και «δεν ζω πλέον εγώ, αλλά πέθανα», πρόσθεσε: «*ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ* (: Έγινα κοινωνός του σταυρικού θανάτου του Χριστού και είμαι νεκρός. Λοιπόν δεν ζω πλέον εγώ, ο παλαιός δηλαδή άνθρωπος, αλλά ζει μέσα μου ο Χριστός. Και τη φυσική ζωή που ζω μέσα στο σώμα μου τώρα

που επέστρεψα στον Χριστό, τη ζω με έμπνευση και με την κυριαρχία της πίστεως στον Χριστό, τη ζω με την έμπνευση και την κυριαρχία της πίστεως στον Υιό του Θεού, ο οποίος με αγάπησε και παρέδωσε τον εαυτό Του για τη σωτηρία μου)» [Γαλ. 2, 20].

«Αυτά μεν τα οποία είπα», λέγει, «τα είπα για τη νοερά ζωή· εάν πάλι κάποιος ήθελε να εξετάζει και αυτή την αισθητή ζωή, και αυτήν τη ζω με πίστη στον Υιό του Θεού. Διότι όσο ζούσα με τον παλαιό τρόπο ζωής και τον νόμο, ήμουνα άξιος εσχάτης κολάσεως και θα είχα καταστραφεί»· διότι «όλοι αμάρτησαν και στερούνται της θείας δόξης» και όλοι βρισκόμαστε υπό την καταδικαστική απόφαση· και διότι οι πάντες πέθαναν, αν και όχι εμπειρικά, αλλά ως προς την απόφαση· και επειδή δεχτήκαμε την πληγή, διότι και ο νόμος κατηγόρησε και ο Θεός αποφάσισε, αφού ήλθε ο Χριστός και παρέδωσε τον εαυτό Του στον θάνατο, εξάρπασε όλους εμάς από τον θάνατο.

Ώστε «τη ζωή την οποία τώρα ζω στο σώμα, τη ζω με πίστη στον Θεό»· δηλαδή ζω για την πίστη σε Αυτόν. Επειδή εάν δεν υπήρχε αυτό, τίποτε δεν θα εμπόδιζε να καταστραφούμε όλοι· πράγμα το οποίο έγινε και με τον κατακλυσμό· αλλά η παρουσία του Χριστού, αφού κατάπαυσε την οργή του Θεού, κατέστησε δυνατόν να ζούμε δια της πίστεως. Για το ότι λοιπόν αυτό εννοεί, μάθε από τα εξής. Αφού είπε δηλαδή ότι «τη ζωή την οποία ζω τώρα στο σώμα, τη ζω με πίστη στον Υιό του Θεού» πρόσθεσε «ο οποίος με αγάπησε και παρέδωσε τον εαυτό Του προς χάριν μου».**Τι κάνεις, Παύλε, σφετεριζόμενος αυτά τα οποία ανήκουν σε όλους και οικειοποιούμενος αυτά τα οποία έγιναν για όλους;** Διότι δεν είπε «ο οποίος μας αγάπησε», αλλά «ο οποίος με αγάπησε».

Αλλά όμως ο ευαγγελιστής λέγει: «*οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον* (: Και μη σου φαίνεται παράδοξο ότι ο υιός του ανθρώπου πρόκειται να υψωθεί πάνω στον σταυρό για τη σωτηρία σας· διότι **τόσο πολύ αγάπησε ο Θεός τον κόσμο των ανθρώπων που ζούσε στην αμαρτία, ώστε παρέδωσε σε θάνατο τον μονάκριβο Υιό Του, για να μη χαθεί σε αιώνιο θάνατο κάθε άνθρωπος που πιστεύει σε Αυτόν, αλλά να έχει ζωή αιώνια**)» [Ιω. 3, 16] και εσύ ο ίδιος λέγεις: «*ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ᾽ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται;*(: **Αυτός, ο οποίος δεν λυπήθηκε ούτε τον μονογενή Υιό Του, αλλά για χάρη όλων μας Τον παρέδωσε στον σταυρικό θάνατο, πώς μαζί με Αυτόν δεν θα μας χαρίσει και κάθε άλλη εύνοια και όλα τα άλλα, που είναι απαραίτητα για τη σωτηρία μας; Αφού μας χάρισε τον Υιό Του, δεν θα μας χαρίσει και όλα τα άλλα που χρειαζόμαστε για να σωθούμε;**)» [Ρωμ. 8, 32]· όχι προς χάριν σου, αλλά «*ὑπὲρ ἡμῶν πάντων* (: **προς χάριν όλων μας**)» · και πάλι: «*προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ*

καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων (: και να ενισχυόμαστε στην ενάρετη ζωή περιμένοντας με χαρά τη μακαριότητα που ελπίζουμε και τη φανέρωση της δόξας του μεγάλου Θεού και σωτήρος μας Ιησού Χριστού, ο Οποίος έδωσε τον εαυτό Του σε θάνατο για χάρη μας, για να μας εξαγοράσουν από κάθε παράβαση του νόμου, να μας καθαρίσει και να μας κάνει έτσι δικό Του εκλεκτό λαό, λαό γεμάτο ζήλο για καλά έργα)» [Τίτ. 2, 14].

Τι είναι λοιπόν αυτό το οποίο λέγει εδώ; Ομιλεί έτσι, επειδή κατανόησε την απελπιστική κατάσταση της ανθρώπινης φύσεως και την απερίγραπτη κηδεμονία του Χριστού, και από ποια δεινά απάλλαξε και ποια χάρισε, και φλογίστηκε από τον πόθο γι΄Αυτόν· διότι και οι προφήτες οικειοποιούνται πολλές φορές τον Θεό, λέγοντας: «*Ὁ Θεὸς ὁ Θεός μου, πρὸς σὲ ὀρθρίζω* (:Θεέ μου, που είσαι ο Θεός μου, από πολύ πρωί, από τα χαράματα προσεύχομαι προς Εσένα)» [Ψαλμ. 62, 1]. Και για να δείξει, εκτός από αυτά, ότι ο καθένας από εμάς εάν είναι δίκαιος, τόση χάρη πρέπει να οφείλει στον Χριστό, όση θα όφειλε εάν είχε έλθει μόνο για Αυτόν· διότι δεν θα αρνιόταν να δείξει τόση οικονομία και για ένα μόνον άνθρωπο· διότι **σε τόσο μεγάλο βαθμό αγαπά τον κάθε άνθρωπο, όσο ολόκληρη την οικουμένη**. **Η μεν θυσία λοιπόν προσφέρθηκε υπέρ ολόκληρου του κόσμου και ήταν αρκετή να ελευθερώσει όλους. Εκείνοι όμως οι οποίοι δέχονται την ευεργεσία είναι μόνο όσοι πιστεύουν. Αλλά το ότι δεν προσήλθαν όλοι, δεν Τον απομάκρυνε από αυτήν την οικονομία**· αλλά όπως το δείπνο της ευαγγελικής παραβολής, ετοιμάστηκε μεν για όλους, επειδή όμως δε θέλησαν να έλθουν αυτοί οι οποίοι κλήθηκαν δεν απέσυρε τα όσα ετοιμάστηκαν αλλά κάλεσε άλλους, έτσι έκανε και εδώ· διότι και το πρόβατο το οποίο αποχωρίστηκε από τα ενενήντα εννιά, ένα ήταν, αλλά ούτε αυτό το καταφρόνησε.

Αυτό το ίδιο λοιπόν κάπως έτσι υπαινισσόταν ομιλώντας για τους Ιουδαίους ο Παύλος λέγοντας: «*Τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσει; μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς γέγραπται · ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε* (: και το προνόμιο αυτό να κατέχουν αυτοί τις επαγγελίες και υποσχέσεις του Θεού δεν εκμηδενίστηκε· διότι, τι σημασία έχει αν μερικοί από τους Ιουδαίους έδειξαν απιστία; **Μήπως η απιστία τους θα καταργήσει την αξιοπιστία και την αλήθεια του Θεού; Ποτέ να μη συμβεί να πει κανείς ότι είναι δυνατόν να φανεί ο Θεός αναξιόπιστος και καταπατητής των υποσχέσεών Του.** Κι ας αποδεικνύεται από τα πράγματα ο Θεός αξιόπιστος στα λόγια Του, ενώ κάθε άνθρωπος ασυνεπής και ψεύτης, σύμφωνα με εκείνο που έχει γραφεί στους ψαλμούς: “Για να αποδειχθείς, Θεέ μου, δίκαιος στα λόγια Σου και τις υποσχέσεις Σου και να νικήσεις όταν οι άνθρωποι Σε κρίνουν”)» [Ρωμ. 3, 3-4]. Ύστερα, Αυτός μεν τόσο σε αγάπησε, ώστε και τον εαυτό Του να παραδώσει και ενώ δεν είχες ελπίδα σωτηρίας σε οδήγησε σε τόση και τέτοια ζωή, και εσύ μετά από

τόσα αγαθά επιστρέφεις προς τα παλαιά;

Επειδή λοιπόν τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τους συλλογισμούς τα έθεσε ο Παύλος μέσα τους με ακρίβεια, διακηρύσσει με έντονο και εμφαντικό τρόπο λέγοντας: «*Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν* (: δεν απορρίπτω ως ανώφελη τη χάρη που μου έδωσε ο Θεός. Οπωσδήποτε όμως **θα αθετήσω τη χάρη αυτή, εάν επανέλθω στον μωσαϊκό νόμο· διότι εάν επανέλθω στον νόμο, σημαίνει ότι παραδέχομαι πως μπορώ να δικαιωθώ και να σωθώ με τον νόμο. Αλλά εάν η δικαίωση και η σωτηρία του ανθρώπου αποκτάται με την τήρηση του μωσαϊκού νόμου, αυτό σημαίνει ότι ο Χριστός χωρίς λόγο πέθανε** και ήταν περιττός ο θάνατός Του)» [Γαλ. 2, 21]. Ας ακούνε αυτά αυτοί οι οποίοι και τώρα ιουδαΐζουν και προσκολλώνται στον νόμο· διότι και προς αυτούς απευθύνονται αυτά.

«Διότι εάν με την τήρηση του μωσαϊκού νόμου δίδεται δικαίωση, τότε ματαίως πέθανε ο Χριστός». Τι υπάρχει φοβερότερο από αυτήν την αμαρτία; Τι προκαλεί ντροπή περισσότερο από αυτά τα λόγια; Διότι **εάν πέθανε ο Χριστός είναι φανερό ότι πέθανε διότι ο νόμος δεν είχε τη δύναμη να μας δικαιώσει** εάν όμως ο νόμος παρέχει δικαίωση, τότε είναι περιττός ο θάνατος του Χριστού. Και πώς θα ήταν λογικό, πράγμα τόσο μεγάλο, το οποίο είναι πλήρες τόσης φρίκης, και υπερβαίνει τον ανθρώπινο νου, και μυστήριο τόσο απόρρητο, το οποίο οι μεν προφήτες γεννούσαν σαν με πόνους τοκετού, οι δε πατριάρχες προέλεγαν και οι άγγελοι βλέποντας εκπλήσσονταν, και ομολογείται από όλους ότι είναι κεφάλαιο της πατρικής φροντίδας του Θεού, αυτό να λένε ότι έγινε άσκοπα και μάταια; Αφού λοιπόν κατάλαβε την υπερβολική ατοπία, εάν τόσο μεγάλο και τέτοιο πράγμα επιτρεπόταν να λένε ότι έγινε μάταια- διότι αυτό εξαγόταν ως συμπέρασμα από όσα έπρατταν-χρησιμοποιεί και έντονη επιτίμηση εναντίον τους με τα λόγια που τους απευθύνει αμέσως παρακάτω [:στο τρίτο κεφάλαιο της Προς Γαλάτας επιστολής].

ΠΗΓΕΣ:

• https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/08/in-epistulam-ad-galatas-commentarius.pdf

• Ιωάννου του Χρυσοστόμου Άπαντα τα έργα, Υπόμνημα στην Προς Γαλάτας επιστολήν, ομιλία στο κεφάλαιο Β΄[επιλεγμένα αποσπάσματα], πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»(ΕΠΕ), εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 1979, τόμος 20, σελίδες 267-283.

• Π. Τρεμπέλα, Η Καινή Διαθήκη με σύντομη ερμηνεία (απόδοση στην κοινή

νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2014.

• Η Καινή Διαθήκη, Κείμενον και ερμηνευτική απόδοσις υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τριακοστή τρίτη, Αθήνα 2009.

• Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους εβδομήκοντα, Κείμενον και σύντομος απόδοσις του νοήματος υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2005.

• http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm

• http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm

• Liddell & Scott, Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας(Επιτομή του Μεγάλου Λεξικού, εκδ. Πελεκάνος 2007), http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html

• Π. Τρεμπέλα, Το Ψαλτήριον με σύντομη ερμηνεία(απόδοση στην κοινή νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τρίτη, Αθήνα 2016

(Επιμέλεια κειμένου: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος)